

Järveküla Kooli ühiskonnaõpetuse ainekava

Sisukord

[Aine koht kooli õppekava rakendumisel](#)

[6. klass](#)

[9. klass](#)

[Õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused](#)

[Hindamine](#)

[Digipädevused](#)

Aine koht kooli õppekava rakendumisel

Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste sotsiaalse kompetentsuse kujunemises. Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel arendada ettevõtlikkust ning kujuneda ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ja toimetulevaks ühiskonnaliikmeks. Ühiskonnaõpetuse tunnis omandatud teadmised, oskused ja hoiakud seostuvad tihedalt teistes õppeainetes (ajaloos, geograafias, inimeseõpetuses jt) õpituga, olles aluseks elukestvatele õppele. Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises, nagu ettevõtlikkus, seaduste austamine, töökus, sooline võrdõiguslikkus, kodanikualgatus, sotsiaalne õiglus ja kodanike võrdne kohtlemine, inimõiguste austamine, mõistev suhtumine erinevustesse. Ühiskonnaõpetus kuulub ainevaldkonda „Humanitaarained“.

6. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 35 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) esitab oma teadmisi ja seisukohti selgelt ja veenvalt ning suudab neid põhjendada; loob, kasutab ja jagab infot ning väärtustab enda ja teiste autorite tööd;
- 2) kirjeldab demokraatia põhimõtteid ning rakendab neid koolidemokraatias, märkab probleeme koolis, toetab oma käitumise ja osalemisega koolidemokraatiat;
- 3) märkab ning arvestab erinevaid huve ja võimalusi ning on valmis koostööks ja kokkulepeteks;
- 4) teab Läänemereäärseid riike ja näitab neid kaardilt;
- 5) nimetab rahvusvahelisi organisatsioone ja kirjeldab riikidevahelist koostööd või selle puudumist, toob näiteid, kuidas muu maailm mõjutab elu Eestis;
- 6) nimetab Eestis ja kodukohas elavaid rahvarühmi ning kirjeldab nende kultuuritraditsioone, märkab kultuurikonflikte ja kultuurilist diskrimineerimist;
- 7) nimetab Eestis esindatud peamisi usundeid ja tunneb neist ühe kombeid ning tavasid;
- 8) teab Eesti riigi valitsemise põhilisi institutsioone, kirjeldab nende ülesandeid (kohalik omavalitsus, Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus);
- 9) teab, mis on kohalik omavalitsus, toob näiteid oma valla/linna omavalitsuse tegevuse kohta;

- 10) teab, et kõik on võrdsed seaduse ees ja peavad seadusi täitma, toob näiteid seaduskuuleka käitumise kohta;
- 11) nimetab inimõigusi ja selgitab nende olulisust;
- 12) nimetab lapse õigusi ja kohustusi, teab õiguste ja vastutuse tasakaalu, märkab laste õiguste rikkumist;
- 13) teab, et tal on õigus saada abi, ning oskab leida abi ettetulevates elusituatsioonides;
- 14) teab, mis on isikutunnistus ja reisidokumendid, toob näiteid nende dokumentide õigest ja valest kasutamisest;
- 15) toob näiteid kodanikuühendustest ja mõistab kodanikualgatuse vajalikkust, hoiab kogukonna traditsioone, leiab eakohaseid võimalusi eneseteostuseks kogukonna liikmena;
- 16) teab, kuidas raha seaduslikult teenitakse ja millest koosneb eelarve, oskab kulutusi tähtsuse järjekorda seada, koostada eelarvet etteantud piirides;
- 17) kirjeldab säästmise võimalusi igapäevaelus, toob näiteid, selgitab näidete põhjal vajaduste, soovide ja võimaluste erinevusi;
- 18) iseloomustab, milliseid isiksuseomadusi, teadmisi ja oskusi eeldavad erinevad elukutsed ja ametid;
- 19) teab internetipanga ja pangakaardi (PIN-koodi) turvalise kasutamise reegleid;
- 20) nimetab ohtusid internetis ja selgitab, kuidas end nende eest kaitsta, käitub ohutult;
- 21) oskab tarbijana märgata ja mõista tooteinfot ning tunneb tarbija õigusi;
- 22) planeerib oma aega ja tegevusi;
- 23) leiab ja võrdleb erinevatest allikatest pärit infot, selgitab fakti ja arvamuse erinevust, toob näiteid;
- 24) teab, et autoriõigused on kaitstud seadusega ja autorile tuleb viidata, kasutab viitamist nõuetekohaselt.

9. klass

Ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teeb vahet era-, riigi- ja kodanikusektoril, toob näiteid nende tegevustest ja koostööst ühiskonnas ning tunneb inimese osalemise võimalusi nende sektorite töös;

- 2) teab demokraatia toimimise põhimõtteid ning toob näiteid nende rakendamise kohta, toimib demokraatia põhimõtteid arvestades;
- 3) märkab ohtu demokraatiale enda ümbruskonnas ja ühiskonnas ning on valmis sellele oma võimaluste piires vastu seisma;
- 4) analüüsib näidete põhjal suur- ja väikeriikide, naaberriikide, demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide vastastikuseid suhteid;
- 5) loetleb demokraatliku ja mittedemokraatliku ühiskonna tunnuseid, selgitab, mille poolest need erinevad;
- 6) määratleb end kogukonna, Eesti, Euroopa Liidu ja maailma ühiskonna liikmena ning vastutustundliku kodanikuna;
- 7) mõistab, miks Euroopa Liidu liikmesriik peab liikmelisusest tulenevaid kohustusi täitma;
- 8) selgitab riikide koostööd rahvusvahelistes organisatsioonides, toob näiteid;
- 9) tunneb Euroopa Liidu ülesehitust ja väärtusi ning nimetab liikmesriike, selgitab NATO, UNICEFi ja ÜRO tegevuse eesmärgid;
- 10) teab ja järgib inimõigusi, märkab nende rikkumist ning kaitseb inimõigusi, tunnustab erinevaid inimrühmi võrdselt väärtuslikuna ja käitub sallivalt, seostab demokraatiat inimõiguste kaitsega, analüüsib diskrimineerimisjuhtumeid ja pakub lahendusi;
- 11) selgitab soorollide ja soostereotüüpsete hoiakute mõju inimese valikutele;
- 12) selgitab võimude lahususe põhimõtteid, nimetab Põhiseaduse abil riigi institutsioone ja nende ülesandeid, teab riigi juhtimis- ja haldusstruktuuride ameteid;
- 13) tunneb Eesti riigi põhiseadust ja ülesehitust ning halduskorraldust, oskab suhelda riigi- ja omavalitsusasutustega, oskab leida vajalikku õigusakti ning kasutada elektroonilist Riigi Teatajat (eRT);
- 14) teab, mis on õigusriik, selgitab selle toimimise põhimõtteid;
- 15) teab ja analüüsib enda võimalusi kooli ja kogukonna elu ning KOV poliitika kujundamisel;
- 16) mõistab seaduste järgimise vajadust ja seaduste eiramise tagajärgi ning teab, kuhu oma õiguste kaitseks pöörduda;
- 17) kirjeldab majandussüsteemidele iseloomulikke tunnuseid ja toimimist;
- 18) teab ja selgitab maksustamise eesmärgid ning üksikisiku õigusi ja kohustusi seoses maksudega, teab Eestis kehtivaid makse, eristab otseseid ja kaudseid makse;
- 19) kaalub oma võimalusi tulevase töötajana ja ettevõtjana ning kavandab edasist

haridus- ja eluteed lähtuvalt oma võimetest, huvidest, teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning valikuid väliselt mõjutavatest teguritest;

- 20) analüüsib inimeste tarbimiskäitumist, selgitab liigtarbimise põhjusi ja mõju ühiskonnale ning keskkonnale, hindab ressursside piisavust ning tarbib säästlikult, tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana;
- 21) kasutab allikaid ja leiab nendest asjakohast infot oma arvamuse kujundamiseks, tunneb ära valeuudise ja propaganda ning märkab ohtusid, avaldab arvamust ajakirjanduses käsitletavate probleemide kohta;
- 22) võrdleb erinevaid kultuure ja subkultuure, mõistab koostöövõimaluste otsimise vajalikkust, märkab erinevate kultuuride mõju Eestis, mõistab identiteedi määratlust, selgitab näidete abil, mis on sotsiaalne, kultuuri- ja rahvuslik identiteet ning mitmikidentiteet.

Õppekäigud ja lõimingut toetavad tegevused

6. klass

Vallavalitsuse liikme külalistund, kohtumised ja töötoad teistmoodi õppimise päeval (nt rahatarkus), riigikogu või mõne muu riigi- või omavalitsusasutuse külastus.

Lõiming liikumisõpetuse ja ujumisega: spordiorganisatsioonid ja vabatahtlik töö neis.

Lõiming eesti keele ja kirjandusega: ajakirjandus, ajalehtede teke, vanad ja uued ajalehed, nende võrdlemine, meedia tarbimise uurimine.

Lõiming võõrkeeltega: stereotüüpide kohta ettekande tegemine, riikide tutvustamine, kaebuse esitamine suuliselt, säästlikud eluviisid.

Lõiming tehnoloogiaga: tarbimine, sildistus toodetel, ohu- ja ohutusmärgid, autoriõigused, pere eelarve (toiduainete kalkulatsioonid), aja planeerimine.

Lõiming inimeseõpetusega: erinevad kultuurid ja negatiivsed stereotüübid, diskrimineerimine, vabatahtlik tegevus, kodanikualgatus, turvaline interneti kasutamine, turvalise interneti päev, aja planeerimine.

Lõiming loodusõpetusega: keskkonnasõbralikud märgised, Läänemereäärsed riigid, omaalgatuslik projekt keskkonna heaks.

Lõiming matemaatikaga: elulised probleemülesanded, projekt „Koer nimega Money“, diagrammide koostamine ja statistika.

9. klass

Vallavalitsuse liikme külalistund, kohtumised ja töötoad teistmoodi õppimise päeval (nt rahatarkus), riigikogu või mõne muu riigi- või omavalitsusasutuse (ka avaliku kohtuistung) külustus.

Lõiming liikumisõpetusega: vabatahtlik tegevus spordis ja spordiorganisatsioonis.

Lõiming eesti keele ja kirjandusega: valimisplakatite analüüs, reklaami analüüs, motivatsioonikirja ja CV koostamine, kõnevõistlusest osavõtmine.

Lõiming A-võõrkeelega: CV koostamine ja töökuulutuse lugemine, allikate kasutamine ja uudiste lugemine, analüüs.

Lõiming geograafiaga: keskkonnaressursside kasutamine ning mõju inimestele, keskkonnasäästlik teadlik tarbimine, riikide omavahelised suhted.

Lõiming matemaatikaga: neto- ja brutopalga arvutamine, maksude arvutamine.

Lõiming ajalooaga: demokraatlikud ja mittedemokraatlikud riigid.

Hindamine

Ühiskonnaõpetuse õppeaines rakendatakse kujundava hindamise põhimõtteid, kombineerides eristavaid hindeid ja sõnalisi hinnanguid. Hindamine toimub kolmes osas: eelhindamine, protsessi hindamine ja kokkuvõttev hindamine.

Ühiskonnaõpetuses hinnatakse praktiliste ülesannete, probleemide analüüsimise ja ainealaste põhimõistete tundmist ja kasutust. Tähtsal kohal on igapäevaeluga seonduvate probleemide lahendamine ning asjatundlike otsuste tegemise oskuste omandamine. Olulisel kohal on suuline ja kirjalik arutlus. Tagasisidestatakse uurimuslikke õpivõtteid, mille toel omandavad õpilased probleemide seadmise, hüpoteeside sõnastamise, töö plaanimise ja korraldamise, kriitilise mõtlemise ning tulemuste tõlgendamise ja esitamise oskused.

Igal trimestril toimub kokku vähemalt kaks arvestuslikku hindelist tööd. Arvestuslike tööde hindamine toimub kooli hindamiskaalast lähtudes. Praktiliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamismudelile. Arvestuslike tööde puhul rakendatakse erinevaid meetodeid:

- 1) kontrolltöö ja tunnikontroll;
- 2) suuline vastamine, õpimapp, esitlus, projektõpe. uurimus, retsensioon, paaris- ja rühmatöö, praktilised tööd ning simulatsioon;

- 3) hindamisel võidakse kasutada ka eneseanalüüsi ning kaaslaste hinnanguid, näiteks paaris või rühmatööde korral.

Arvestuslikule tööle eelneb protsessihindamine ehk õpitulemuste vahehindamine. Protsessihindamise käigus antakse õppijatele suulist ja kirjalikku edasiviivat tagasisidet selle kohta, kuidas kulgeb liikumine eesmärkide poole. Protsessihindamise viisid on tunnikontrollid/enesekontrollitendid (tagasiside antakse punktidenähtuna maksimumtulemusest), praktilised tööd (sõnaline tagasiside, sh kaaslaste hinnang, antakse hindamiskriteeriumite alusel). Aeg-ajalt viiakse läbi õpilaste eelhindamist, et kaardistada õppijate hetketase ning määratleda õppe-eesmärgid. Kokkuvõttev trimestrihinne kujuneb arvestuslike tööde hinnetest. Kui koondhinne jääb kahevahele, võib õpetaja arvestada ka protsessihindamisel saadud hindeid ja hinnanguid.

Digipädevused

6. klass

Teabe haldamine

1. Infootsing ja informatsiooni usaldusväärsuse hindamine, otsisõnade täpsustamine (nt filmi- ja pildiotsing teemal „Euroopa parlament“).
2. Internetikeskkondade tutvustus ja ülesannete lahendamine nende keskkondade informatsiooni põhjal (Rae valla koduleheküljel).

Suhtlemine digikeskkonnas

1. Poliitikute Facebook'i kontode jälgimine.
2. E-kirja saatmine ja kommentaaride kirjutamine meedias.
3. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.
4. Koostöö etteantud veebikeskkonnas.
5. E-testimise võimaluste kasutamine.

Sisuloome

1. Ühisloomena ettepanekud kooli kodukorra täiendamiseks.

2. Mõistekaartide koostamine.
3. Helifaili salvestamine tahvelarvuti ja/või telefoni rakendusega.
4. Õpilane koostab CV.

Turvalisus

1. Isikuandmete avaldamisega seotud riskid.
2. Turvalisus ID-kaardi kasutamisel, paroolide kasutamisel.

9. klass

Teabe haldamine

1. Infootsing ja informatsiooni usaldusväärsuse hindamine, otsisõnade täpsustamine (nt Euroopa Liidu infokeskus, valitsusasutuste koduleheküljed, eesti.ee).
2. Internetikeskkondade tutvustus ja ülesannete lahendamine nende keskkondade informatsiooni põhjal (nt Riigi Teataja, Rae valla kodulehekülg).

Suhtlemine digikeskkonnas

1. Suhtlus riigiga eesti.ee keskkonnas.
2. Ametlik meiliaadress.
3. E-testimise võimaluste kasutamine (nt Eksamite Infosüsteemi testid, õpiveeb).
4. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.
5. Koostöö etteantud keskkonnas (nt Google Meet, Google Drive, Google Classroom).

Sisuloome

1. Ühisloomena ettepanekud kooli kodukorra täiendamiseks Google Classroom'is.
2. Valimiskampaania materjalide koostamine.
3. Ettekande koostamine ühisloominguna.

Turvalisus

1. Isikuandmete avaldamisega seotud riskid, turvalisus e-teenuste kasutamisel.
2. Turvalisus ID-kaardi kasutamisel, paroolide kasutamisel.